

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.

Előfizetési csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:

Öt hasábos poltisor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartó garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többesüri hirdetések
jutányosan eszközöltetnek.

A lap szellemi részére s a nyilvántartó részére minden
közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat végleges megmagyarosításáról.

Még ilyenről is lehet szó. Sajnos, de úgy van. — Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a megye székvárosa, mely lakosságra nézve 7000 lelket számlál, a magyarosodás érdekében igen sokat tett. Állított kisdudóvát, polgári iskolát; van jól berendezett állami elemi iskolája, van kitűnő róm. kath. hitfelekezeti iskolája, s az izraelita iskola is megfelel a tantörvény kívánalmainak. Ezen iskolákban kizárólag magyar nyelven tanítanak, s így azon másnyelvű gyermekek és növendékek, kik ezen iskolákba bevezettetnek, egy év alatt elsajátítják a magyar nyelvet. Ennek azon örövendetes következménye van, hogy a hajdan német és tót iparosokból colonizált város egy évtized alatt annyira magyar, hogy csakis a földészek között lehet tót beszédet hallani.

B.-Gyarmaton tehát csak a földészek, — kiknek száma pedig ez utóbbi időkben nagyon lepadt, — tót nyelvűek. Ezeknek a megmagyarosításáról volna szó, hogy Nógrád-megye székvárosa tiszta magyar város legyen. Ennek következménye természetesen az is lenne, hogy az ev. tót egyház is ezáltal magyar egyházzá változnék át.

De hát ki gondol ezzel a szegény néppel, kit már csak az uzsorások és korcsmárosok tartanak számon, hogy végleg elpusz-

títsák őket. Az egyház és a modern nevelést nélkülöző ev. hitfelekezeti iskola, mely a legszármazásosabb helyzetben van, — gyengék ezen hivatásra, s általában nem felelhetnek meg sem az itteni tót földészek erkölcsi életének javítására, sem pedig arra, hogy ezen tót oázst megmagyarosítsák.

Tekintsünk be ezen hitfelekezeti, u. n. tót lutherános iskolába. Az iskolateremben (tölen, mert ősszel és tavasszal a földészek gyermekei szétszélednek) 90—100 földészgyerek van összezsúfolva; az iskola tele van sárral és piszokkal, mit annyi gyerek összehord; a terem sötét, a pad kevés, tehát a gyermekek a teremben szerteszét hemzsegek, a felszerelvények miserabilis állapotban vannak. A középén meglátjuk a tanítót, aki küzködik, viaskodik tótul, magyarul; aki tanítja az abc-ét és a polgári jogokat, a kátét és a földismét, a biblia történetet és a magyarok történetét, reggel 8-tól este hatig. Ez a tanító már 64 éves, kipróbált régi erő, mert különben ilyen chaosban megbolondult volna. — Ilyen tanító érdemkeresztet érdemelt — De ezen fáradság meddő, a nevelés hiányos, s a tót csak tót marad.

Ezen tanügyi miseria az, melyre fel akarjuk hívni a közfigyelmet. És ez itt van a székvárosban, mindenki szemeláttára.

A tanfelügyelő ur, mint halljuk, rendeletileg is intézkedett a tekintetben, hogy ez iskola berendeztesék.

De ki fogja ezt berendezni? Az egyház erre alappal nem bír, s a város annyira szegény, hogy még a tanító fajárandóságát is megrövidíti.

Pedig ezen iskolát utóvégre is fenn kell tartani, mert a földészek más iskolába nem mennek, más iskolától irtóznak, mivel ott kátét és egyházi éneket nem tanítanak.

Ezen iskolára kell tehát minden figyelmünket fordítani, mert ettől függ B.-Gyarmat, a megye székvárosának végleges megmagyarosodása.

Milyen reform kellene ezen iskolában? Nem egyéb, mint még egy terem felállítása, és egy segédtanítói állomás rendezése. Az 600 forintba, ez pedig évente 2—300 forintba kerülne. Tehát ezen összegektől függ ezen fontos ügy! De hát ez is sok, ha nincs.

De van a megyének nemzeti intézete, s ennek élén Huszár László ur, a kiról meg vagyunk győződve, hogy a magyarosodás ügyét szívén viseli. Ehez intézzük most szavunkat és kérjük, hogy a nemzeti intézet bizottságával vegye napirendre ezen ügyet, hasson oda minden erejével, hogy B.-Gyarmaton a tót földészek iskolája beren-

TÁRGYA.

„Nem lesz övök . . .” *)

(Becker dala.)

Nem lesz övök a Rajna,
Ez a német folyó;
Falánk hollók gyanánt ha
Zajgnak bár untalan.

Nyugodtan míg gomolygva
Hordozza zöld mezét,
Míg egy lapát ruhogva
Hasítja kőbélét;

Nem lesz övök a Rajna
Ez a szabad folyó,
Míg szív-ökosta bajba
Lángnedre enyhádó;

Míg mozdulatlan állnak,
A Szirtes medrűk;
Míg búsra tornyú várak
Néznek le tükrűbe;

Nem lesz övök a Rajna
Ez a szabad bator,
Míg ott bátor úkra
Szerelem mátká vár;

A míg uszonyt emelni
Egy hal bír ott alatt,
Míg bárdot énekelni
Fellelkesít a lant.

Nem lesz övök a Rajna
A német Rajna, nem,
Míg honfő lesz, ki hajja
Sirjában nem pihen.

Csalomját.

Kirándulás a Naszára.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Magas hangon, vagy legalább is a magasból kellene kezdenem ezen epistolámat, hogy hangja hozzád is eljusson: azonban érezve gyöngésségemet, ime leereszkedem a legalul valókra, s onnan alulról írok neked a magasról.

Legkevésbé sincs azonban szándékomban neked esteticai elmefuttatást bemutatni, mert azt mondhatnád, hogy elkésett a lecke, sem geográfai meghatározások tömkelegébe bocsátkozni, amugy sem lévén nagy barátja a száraz elméletnek. A geográfiával csak annyiban vállalkozok solidaritást, amennyiben elbeszélendőim a geográfia egy magas pontjához vannak kötve.

Ott a megye délkeleti csücskén, emelkedik a szép „Naszál”, bová édes emlékeim visszavarázsolnak; egy kopár, vízmosásos, buckás, dombos vidéken, vagy mint épen te, futóhomok közepében lakó léleknek — a Naszál egy Libanon, fiatal cserhajtásai — mind megannyi cédrus!

Tövében pedig egy szalmafedelű hajlék az Isten háza szomszédjában, jó angyalok laknak benne. A vendégzerető házigazda kint áll a kapuban nagy öblös pipájából bolmi jóféle magyar dohányból bodor füstöt eresztve. Az a nagy cimbókós komótsipka — a szeretet nem takarékos — úgy lekivánczol a fejről ha egy vendég jönne — a kompliment megtevésére. Ez már a komótsipkának úgy dukál.

Es a sipka nem hiába kívánczolott le. „Jött elébb egy — aztán kettő — nem is épen történetből.” Nem sokára megtelt a ház vendégekkel. Szálljunk ide, jó dolgunk lesz! . . .

Itt valami készűl, mondogatiák fejcsóválva a jámbor hívek. Keresztelés? Lakodalmom? Mit jelent e sokadalom? Bent pedig vidám tréfa közt, dővajkodva várja a társaság a holnapi nap költőt. Holnap, ah ez a szó nagyobb varázsszal bír a jelenlevőkre, mintha azzal kecségetnének, hogy a losoncai sorajátékon egy üres pugyillárist fognak nyerni.

Es a várt nap nem is késott, jól emlékszem keddeh volt; míg az utolsó pagát ultimó járta, azt is ott kellett hagyni, a hajnal hasadt, nekünk pedig felette magas céljaink vannak, egészen a Naszál tetejére!

Lába kel most valamennyi élő lénynek, s türelmetlenül várja a hegytövéig szállító kocsi előgördülését. A körben a cselédesség egy jó paraszt taligára felrakja a municiót, lábas, serpenyő, vöröshagyma, kenyér, borjúbú, pogácsa, villa, kés, és a mi ilyen hadjáratához csak szükséges és szállítható.

Aztán neki egyenesen a hegy tetejére! A kik legbátul maradtak, azok aztán egy hordó sert is magokkal hoztak, a serimádók nagy öröme, bosszúságára a borivóknak. Fel is ékesítettük galyakkal a Gambrius kesernyés italát, még a csicsanak is jutott belőlük. Hja, a csicsai, nem hiába mondják, hogy okos állat — cserkőszorú illeti meg őtet! —

Egy ideig jól is ment a dolgunk, míg a csicsai meglegedett a dicsérettel. Ugy látszott, növelt az ambícióját azon körülmény, hogy ily fényes társaságnak gyűpontját képezheti, biztaltuk, szállítottuk, hol-hol meg is cirógattuk a jó csicsait, s a szolgálatkészségét annyira igénybe vettük, hogy még feles ruháinkat is a serezhordó tetejére raktuk: a mikor csak egyszer a társaságot nagy rémületbe ejtő azon megmáshíthatlan elhatározata a mi bölcsünknek, hogy tovább nem men tapodtat se! Már az igaz, csökkönös egy állat!

Fogjátok ki! Meg sem mozdul. Vegyétek le a hámat róla! Csak ezt várta. Fektiéből úgy talpra ugrott, mintha szamárkórét pillantott volna meg. Híjába, jól megírta azt a költő: nagy boldogság neki a szenvedés hiánya!

Aztán tanácsot tartottunk, ki tud jobbat, a hegytető még nagyon messze van; a csendesebb vidék azt javallják, hogy a sört itt is meglehet inni, mások véleménye oda lyukad, hogy a hegyet meg kell mászni, aztán visszajövet csapatot tenni a hordóba, legnagyobb rész azonban — a kik a jelenlevő hölgyekre való tekintettel is gyávának nem akartak látszani — elcsúszta magát a szamar bölcs szerepének viselésére. Nem le-

*) Az I. Napoleon alatt Franciaák és Németek közt élet-halálra vívott titáni harcok eme világhírű költői terméke, mint ilyen, a mint történelmi emlék, méltán követelhet magának, hű fordításban, helyet bármely nemzeti irodalmában; tekintet nélkül a két nagy nemzet iránt bárki által táplált (s általunk a költemény beküldésével együtt érintetlenül hagyni kívánt) többé vagy kevésbé rokonszenves egyéni értelmezésre. Szerk.

deztossák, s erre a szükségos összeg a nemzeti intézőtől kiutalványoztassék. Nem sok, amit ezen iskola berendezése igényel, de ezen iskola az, melytől a megye székvárosának végleges megmagyarosodása függ.

Adalékok Hontmegye nemzetiségi monografiájához.

Irtá: Körösy József, a fővárosi statisztikai hivatal főnöke.

(Folytatás és v. g.)

Következtetések.

Midőn így a jelenlegi állapotoknak vázlatát befejeztem volna, fölmerül azon természetes és el nem odázható kérdés, nincsen-e mód arra, hogy a slavizmus előrenyomulásától lehetőleg egyszerű közvetlenül és gyorsan ható eszközökkel megakadályoztassék? E kérdésre választ keresvén, úgy találjuk, hogy négy főbb tényező tényező volna a tekintetben igénybe vehető: az állam, az egyház, a társadalom és az iskola. Ami azonban a kormány magatartását és az általa követendő nemzetiségi politikát illeti, e kérdés sokkal könyesebb, sem hogy azt csak úgy melleleg lehessen tárgyalni. Mindaddig, míg a magyar kormány elvileg azon állásponton áll, hogy a magyarosítás ügyében szigorubb eljárást alkalmazni nem kell, ez oldalról erőlyes tevékenység nem eredhet. Az egyház tekintetében pedig a katolika egyház — bár a panszlavizmus a lefolyt idők folyamában ott is gyökereit vert, sőt határozott dédelgetésben is részesült — egészen véve mégis sokkal hazafiasabbnak mutatkozik, mint a lutheranizmus, sőt jelenlegi kormányzata alatt a magyarság egyik főtámaszában ígérkezik. Sokkal komorabb képet nyújt az ágostai egyház szereplése, de annak autonómiaja mellett tisztán hatalmi kérdés, vajjon lehetséges lesz-e, hogy jövőre a hazafias elem lezavarássza a többé kevésbbé panszláv elemeket? Még igenlő esetben is, ez sok évek és hosszú küzdelmek kérdése. Midőn tehát gyors és közvetlen ható legyvert kerestük a slavizáló és az avval természetesen járó panszlavizmus veszélye ellen, az említett négy tényező közül különösen a társadalom és az iskola az, melyet a magyarság védelmére meg kell mozgatni.

Es itt ismét a földbirtokos osztály az, melynek az eddigi téleneségből ki kell lépnie. A „laissez faire, laissez passer“-féle politikáról sok oly esemény fog későbbettni és sok oly dolog fog mulasztatni, a mi úgy a nemzetnek, mint magának a földbirtokos osztálynak jövőjét legkomolyabban veszélyeztet. Nem szabad télenl is nézni a nemzetiségi harc lefolyását és annak eredményét a véletlenre bizoni, míg a tulajdonon tervezett háború indítanak a magyarság ellen. Már

eddig is mennyire másképp állhatna a nemzetiségi kérdés Hontmegyében, ha annak nagybirtokosai a fenygetett fontosabb pontokon, és különösen a városokban már több tízed év előtt sajátjukból állították volna magyar iskolákat? ha a kisebb földbirtokosok éltek volna azon tekintéllyel és hatalommal, melylyel saját birtokukon és lakhelyeiken birnak és ha így jó eleve gátakat emeltek volna a panszlavizmus áradása ellen?

A mult idők mulasztását most kétszeres erővel kell jóvá tenni. Ne várjon a társadalom mindent a kormánnytól, melynek kezei oly sok tekintetben kötve, hanem tegyen maga is kötelessége szerint. Nem mindenki állíthat sajátjából iskolát; nem mindenki földesúr: de a szövetezés sokat pótolhat. — Legyen megengedve, hogy részletben is kimutassam, mily szép eredményeket lehetne igen csekély áldozat árán elérni, ha Hontmegye magyar lakossága például csak évi ötszáz forintot teremtené elő oly hazafias tanítók buzdítására és jutalmazására, a kik eltörsodott vagy egyes jellegű vidéken hazafias szellemben működnek.

Összeállításaim szerint azon vidéki iskolák száma, melyek vegyes jellegű községekben léteznek, mindössze csak 20-ra rög, ugymint: Báth, Szántó, Varsány, Bori, Derzsenye, Horbi, Szász, Dalmad, Nere, Egyház-Marót, Alsó Terény, Maria-Nostra, Zebegény, Kópallag, Damasd Kis-Csalomia, Leszenye, Hruszó, Keszibócz, Z. hora, Szestény, Bozók, Pjerg, Prencsfalu. Ezek közt elmaradhat Horbi, mivel ott már állami iskola áll fenn, továbbá a * jelzett öt község, a melynek több mint kétharmad része amugy is magyar. Maradna tehát, mint első sorban gondozandó iskola, mindössze csak tizenhatsz. Ha a magyar nyelv terjesztése körül különösen buzgó tanítóknak 30 frtyi jutalom adható, ez 5—600 frtyt venne igénybe. A meny nyiben azonban az ilyen tanítókat egy évtized alatt legalább kétszer kellene jutalmazni. Hontmegye összes vegyes községeinek magyarosítása csekély 1200 frtyi kiadás árán volna, habár nem is biztosítható, de legalább hatalmasan megközelíthető! Jelenleg ily célra mindössze csak egy alapítvány létezik, melyből évenként két 20—20 frtyos jutalom áll rendelkezésre.

Ha Hontmegye hazafias közönsége érvényesítené abbéli, az 1880 dik évben hozott határozatát, hogy ily jutalmazásokra évi száz frtyt szánna, ily módon évenként máris 6—7 elemi tanító volna jutalmazható: három rövid év alatt tehát bejártuk volna a megye összes vegyes ajkú községeinek iskoláit, és a negyedik évben előlrol lehetne kezdeni a jutalmazást.

De menjünk egy lépéssel tovább: Nézzünk szemébe a tót községek iskoláinak is. Hiszen tudjuk, hogy a tót népben magában megvan ama élénk kívánság, hogy gyermekei magyarul tudjanak; tehát csakis a tanárokat kellene érdekelteni, hogy ezen óhajnak ne csak a törvénytiszta, nagyon is szerény mérvben, ha-

nem ószinte buzgalommal megfeleljenek. Tótajku vidéki községben mindössze csak 89 iskola létezik. — Mindössze tehát legrosszabb, azaz legjobb esetben 86 község iskolája, tehát talán száz tanító volna a nemzetiségi ügy iránt érdeklendő. Az egész feladatot tíz évi szakasra felosztva, jutna egy egy évre tíz jutalom, a kiadás pedig, tekintettel azoknak az évtized alatt beálló ismétlésére az első évtizedben 250—300, a másodikban 5—600 frtyt tenne. A megye közönsége részéről tervezett és a már alapítványilag biztosított jutalmak száma hatot téven, mindössze még csak szegényes évi 4—500 frty előteremtéséről volna szó, ily csekély áron egész Hontmegye magyarosodását a legáltalmasabban lehetne előmozdítani! Az egész feladat megoldása azon egyszerű kérdésben talál kifejezést:

akad-e Hontmegye széles területén vagy haza, legyen az főúr vagy főpap, nagybirtokos vagy tőkés, aki meggyéjenek magyarosítása érdekében tíz éven át évi huszonöt frtyi áldozatra kötelezné magát?

Ha igen — és nem mernék az így feltett kérdésre nem-mel válaszolni! — úgy egy évtized rövid folyama alatt a magyarosítás szellem bejárhatta volna a megye összes nem magyar iskoláit, és elbirtokta volna azokban a magyarosodás és hazafiaság magvát.

Bár a hontmegyei magyarság anyagi viszonya az utolsó években nem fordult épen jobbra, a fentebbi kérdésre még sem mernék másképp mint határozott igennel válaszolni. A „felvidék Hungaria militans“ területén minden magyar embernek szent kötelessége befolyását, társadalmi hatalmat és vagyonát, nemzetisége erősítésére fölhasználni, és éber szemmel résen állani, nehogy a nemzetiségi átalakulások csöndes és csöppenkénti lefolyásában valamiképp megtörsébsémék, hogy a nemzet drága testéről egyes isok elváljanak, hogy azon kis nemzet fiaitól, kik közül „még az anyagiylkóst sem szabadna kivégerzetetni“, ezek meg ezrek érvénytelenül elidegenüljenek, és így esetleg a népiélet valamelyik d... percében ellenfélként álljanak szemben édes testvéreikkel.

Bik-elő.*)

1. Csalomia. 1291. István gróf, Miklós fia, a Hunt Pázmán nemzetiségből, saját és fivére Lambert nevében, János, honti tulsó bikelői alesperes — vicearchidiaconus Huntenais de ultra Bikelő, — úgy mint Chalamya, és János: Leszenye, Mihály: Gyarmat, Péntök: Szügy, és Márton:

*) Mutatvány Hőke Lajos úy című kézirataiból: „Hontvármegye története“, mely 1869-ben a magyar történelmi társulatnak Ipoly Ságos tartott gyűlése alkalmával a megye levéltárába letétele, a most kiadás kértőlben van. Ugy emlékeztet, hogy Nagy Ivánnak Nógrádmegyéről két kötet okmánytára van a m. akadémiánál letéve. Vajha akadna vállalkozó, ki az okmánytárakból fölépítse a megye történeti házat. Béli Mátyás és Mocsári Antal régi alkotásai új építésre várnak.

bet az útnak fölén megállani. Napoleon katonái ágyúkat vitték át kézen az alposokon, mi egy taligát ne vinnünk fel a hegyre? Csak bátorság. Hajtunk ugyan egy számar ki nem fog!

Es kezdődött a verjételes munka!

As a bosszúlábú pofaszakállas fiatal ember — kisse kopaszodó fejével, csupa tűz, csupa lelkesedés — blányosan művés — olyan örömtelven legelteti személt a fésdi csoporton, tele van feje kombinációval, hogy fog és kit esztjére venni. Ó az első.

Amott a hátulja felé egy jól megtörsött gömbölyű arc komoly monológot tart magában, „tolni vagy nem tolni?“ de a társaságot élénken biztatja. Ez bizonyos újságíró, mással kapartatja ki a gesztenyét a parászból.

Oldalt összekulcsolt kezekkel a keble alatt egy ájtatos tekintet, teljes meglegedésről tanúskodó arc és fermet égrenyegzett tekintetével a szentlélek erejét látszik kérni. Per amorem dei! Hová jutottunk, már a pap sem lehet ment a világi dolgoktól. Mindenkinek tartania kell keresztjét.

As a másik, kis kurtakabátos — bizonyosan capellanus — a tulsó oldalról bizonyítgat résztvevő tekintetével, mintha mondaná: amen, amen.

Legfűgőbb azonban a notarius loci, egy felette mozgékony vérsz teremtes. Egész elemében látszik lenni; felgyűrűtt újjakkal, s teljes odaadással bevöl neki. A taliga kereké csak úgy kalimpál a köves úton. „Most uraim! még egyszer!“ Es az ezerögedik erőlködésnél, végre a tetőre jutottunk!

Ki is jutott mindenkinek része. Az ájtatos kántor alig jött magához a libegéstől, elkezdte a szent éneket. „Teged dicsér lelkem, mert megszabadított.“

A lektüzdött veszedelem után egy újabb ellenség rohamát meg — az ébég. Eld is szedtük mindjárt a jó szalonát — csak úgy csipegett a zvir róla a nagy melegben, annál jobb, legalább a szomjunkat eloltotta. Aztán pedig mindenki más mesterséget választott magának, hogy az ebéd elkészítésében is része legyen. A fésdi kalandorai ment, hogy száraz galyakat szedjen,

az újságíró a serpenyőt öblögette, majdan a párolgó pörköltöt benne keverendő; a notárius a személyek számát olvasta, hány darab fészéletet keljen a nyárra húzni, a capellanus a tüzet szította, a kántor a bórót ütötte csapra, a főtisztelendő plébános úr pedig vevő a kelyhet és egyet fohászokodván, kezdő az árpálót szűcsölgetni — megérdemelte, legjobban rászolgált szegény! —

Azonban lassan oda gyülekezének a nagy homlokára, és legeltetők szeméinket édes hazánk tájéka. Három vármegye tárta ki varázsebelét sávár szeméinknek, hogy, völgy, róna, folyó, falu, város, ez mind egy életnek együttes képe. Es felhangzott a lelkes dal „Isten áld meg a hazát!“ Pap és kántor, újságíró és notárius, ellenlábasok különben, mint a testvérek egygyé olvadtak a dalban. Oda jöjjetek hazaszereget, önszelenséget, vidámságot, meglegedést tanulni az Isten szabad ege alá, ti nagy világ bolondjai, ti szenvedélyeitek és telhetetlenségetek rabjai. Ide jertek és hozzatok elismerésieket adóját a nemzet napaszmósaínak, kik szegényen bár, de tiszta szívvel és tiszta kézzel szolgálják a hazát, s leguehezőbb fáradsámaik között is abban telik édes jutalmukat, ha az édes haza nyelvén szabad ég alatt, szabadságért dobogó kebelből elfújhatják az áldást e hazára. A tisztelendő úr egészen elérzékenyedett, és mintha az oltár előtt állott volna, áldólag kiterjesztette kezeit a jelenlevők felett a vidékre: e pillanat komoly és ünnepélyes volt.

— A magyar hazát felköszöntöttük — sorrel!

Hát a többi sok toasztott ki tudta volna magába fojtani, régi jó magyar szokás ez, sok szép s nemes érzés tör magának utat bennük: csak a lassú gondolkodás idegen vetkőztette ki magyar formájából, megeléglővén az anyagi részét „poharamat emelem a házi gazdára!“ punctum.

Oh a magyar toasztjában a lélek, szellem az, a mi lelkesit, a gyakran halljuk a legtalpraesettebb toasztokat épen azoktól, a kik legkevésbbésem barátjai az italnak. A német azért bestél, hogy ihassék, a magyar iszik, hogy beszélhessen.

Hadd innának szó nélkül — s ne kórtázkodnak bele nemzeti szokásainkba. — Szüsternek kaptafa.

Azonba' hátra van a bátorságnak próbaköve. Ott a hegy ormán emlékedik egy ingatag falorony, valami agyafűrt inzzellérnek jutott eszébe ilyen porladó eszközzel megjelölni a legmagasabb pontot. Egész gymnastiai ügyesség szükséges volt a megméréséhez. A notárius loci mint egy zerge úgy mászta meg az oszlopot. A képiró ajatt egy foga a kapaszokodónak ki is tört, szerencsére bosszú lábával a földet érte. A kántor egész elezártsággal énekelte „magasba vágyik lelkem“, s rakta fészokodva egyik lábát a másik után, már majd mindnyájan fent voltunk, midőn a főtisztelendő úrra került a sor: „Seregneknek ura“ fohászokodik neki, azonban ingadozni kezd a lajtörja foga, s a főtisztelendő úr egész gravitámal — mielőtt baj érte volna — visszalepett a merénylőtől. Híjába — csalódos ember! aztán jó az előrelátás!

Egy pisztoly dördülése jelezte, hogy az ebéd készen van! Ideje is, öránk már 3 felé mutatott. Annál jobban esett a Lacikönyha föltje.

Jó paprikás borsos volt a pörkölt; de sokkal inkább megfűszerezte azt a vidám tréfa, kisse rágos is volt, de megpubitotta a féke eresztett jó kedv.

Es aztán még egyszer lefele azt az utat! A bordó üres lett. Tagjaink fáradtak. Sok torok elrekedt, lassan a zaj is lecsendesedett. A nap is áldoróban.

Szegényebbek leltünk egy nappal — de gardagabbak kedves emlékekkel. Es mi az élet emlék nélkül? Egy kopár út — szegély nélkül.

A hegy virágaiból fontunk is egy-egy koszorút. Ime én az egyémet földöm neked! Tedd lapodnak okmánytárába e soraimat, talán ott el nem hervadnak oly hamar. Isten veled!

Kovács.

Inam ekkélsziki papjai bizonyítják az esztergomi káptalan előtt, hogy Benedek gróf, Bóth fia, és a fentebb Miklós gróf veje, előtök, Ladomár érseknek végrendelete az általa okozott károk fejében Nevelen helységet; a sági premonti zárdának pedig saját lelki üdvéért hagyományozta. Esztergomban a sz. Lőrincz egyház sarkertje előtti palotáját. Nejeének pedig Horpács falut adományozta.

Az itt nevezett, már a XIII. század második felében saját plébániával bíró, maig létező öt község feltüntetett a vidéket, mely a honti tul bikelől a lespereasság nevet adott, míg az innenső bikelől a lespereasság vidékét alkalmasint Hontmegye nyugoti része képezte. Knauz Nándor helyesb, kijavított olvasásában adjuk a utjukról a vidék Bikelő nevét (olyan mint Havasellő, Hidelve stb.) mert a nevet Fejér György a maga codexében: Ujkelőnek olvasta s írta. A Nevelen — Fejér szerint: Etvelen — már ma ismeretlen. Előfordul Martin v. Márton érsek 1156-iki adományleveleiben.

A templom, melyről a falu egy 1244-iki okmányban Ighazas Chalamyának neveztetett, ma: tetőtlen rom, a temetőbe számkivetve. Kriptájába, hova egykor a nagyságos Hunlok temetkeztek, most a falusiak duggalják koporsóikat.

2. Kóvár. IV. Béla király, Gyarmaton, 1244-ben kelt adománylevelében, Miklósnak, a szügyi de Scind Obich (Ebeck?) fiának adományozza Kóarszeg várát az Ipolynál, mely várda alapjai maig kivehetők. A birtok határait jelöltetnek: Ighazas Chalamya és castrum Hradiecha, a mai Haraszt. Miklós nagy érdemei az adománylevelben elsoroltatnak. Ugyanis, midőn a saját szerencsétlen csata után a királyt mindenki elhagyta, Miklós, egész családjával mindentűvé követő urát a tengerig; azután eljárt Rómába a pápánál, az elesett esztergomi, kalocsa érsekek a győri püspök helyébe, másoknak kinevezetése végett; a király és a velenceiek közt Jadrá miatt kitört viszályt ildomosan kiegyeslítő, mind Danela ruthén fejedelemnél, mind a bolgár királynál tett követségében, királya megelégedése szerint járt el.

Kóarszeg, utóbb Kóvár, ma: Kóvár. A kétezár évig virágzott Kóvári család, valószínűen innen vette nevét. Egy régi iratban olvasom, hogy a Kóváriak Szilamegyéből származtak volna. Ott, Kóvár nevű falu vagy helynév, tudtommal nincs.

3. Balassa-Gyarmat, ma Nógrádmegye székhelye ugyan, de hajdan Hontmegyéhez tartozott, s jelenleg is a hontmegyei Szelesteny, Ujfalu, Kóvár, Csalmóca faluk, Podluzsán, és a két megyével közös Illési puszták határai háromfelől úgy környezik, hogy Nógrádmegye a maga székvárosával csak egy szűk részen függ össze. Hontmegyének egy másik, e század elején elszakadt emancipált leánya Kis-Hontban Rimaszombatra akkorp, mint B-Gyarmat, Uj-Szelesteny, Gümörmegye mellett, székhelyi méltóságra emelkedett.

A hét ösmagyar had egyike, — a nyolczadik kozárból Nógrádban vannak palóceltelepek, — az egyesült Kürt-Gyarmat néhány családjával a többi Kürtök a Gyarmatok közt itt megtelepedvén, 1246. szeptember 11-ig Hontvármegyéhez tartozott, midőn IV. Béla király Detrefi Miklósnak, a Balassák ősnének, cseredomány czimén Liptómegeyében lévő Ujfalu és Palugya birtokaira, azon határokkal, melyekkel addig Hunt vára birtokolta, átengedé. Fejér: T. V. v. III. Miklós fia, Demeter mester, nagybátyja Ritter társaságában megtámadta pörrel, vagyis azon kor szokása szerint fegyverrel, másik nagybátyjának, az 1290-ben elhalt Furzo Péternek egyik vejét, Kázmér Lamberget, s a gyarmati favárdát tőle erővel elfoglalta. Azután Ritter, ezen ösfejének Demeter mesternek, az esztergomi káptalannál átváltozta Gyarmatot, tornyával együtt, Monkfalvát (?), Lázánt, Ledényt, Illési és Szurdok pusztákat. Furzo Péter leányai, és pedig Kata, Hunfi Demeter honti főispán özvegye, osztályrészen kapta: Kékköt, Zeélyt; Anna, Lambertné, viszont: Hidvéget, az ipolyisigeti favárral, Abát és Olvart.

Detrefi Miklós dedunokája Balassa, a XIV. század végén magát Kékköt, Szklabonya és Gyarmatról írta; utódi pedig volt Balassáknak, a kedvelt lakhelye viszont Balassa-Gyarmatnak nevezetett. Fiai: a Német László és Lengyel László ellen királyok közti pártviszályban, mint a lengyel pártiak, a német-cseh párti sági préposttól A. Palójtát, majd magát Ságot is elfoglalták, s a barátokat 8000 arany forintig megkározták 1444-ben. A megkezdett nyomozás a közbejött várnai vész s a király elcselével, abban maradt. (Vége köv.)

A Losonczi tartandó gazdasági és iparkiallításról mult számunkban röviden megemlékezve, jeleztük, hogy az e tárgyban B-Gyarmaton alakult szűkebbkörű végrehajtó bizottság mult hó 25-én tartott ülésén az iktartók részéről 60-nál több kiállító jelentetett be.

Azok pedig a következők: a falparral foglalkozók közül: Varga István, Blábol J., Kolbányi Lajos, Ropper Ferencz, Hegedűs István, Robélyi A., Ifj. Nagy Gábor, Trajbjár G., Anderlik Nándor s a Suchmaun testvérek mint asztalosok; Váci Ferencz, öz. Kubáryinó és Ullman A. kerékhajtók; öz. Tornayné és Kirchner S. bognárok. A lakatos iparból: Bóth Károly. Czipész iparból: Filler Lajos, Draskóczy Berta, Wolf Adolf, König Adolf, Dvorásek János, Molnár Ferencz, Gajdár József, Polgar Pál, Burján Mihály, Polónyi J., Skvarka István és Wigner Venczel. Bádogos iparból: Lotharidesz János és Reindli János. Kovács iparból: Fábry János és Kukla A. Csizmadia iparból: Laurincz J. Pék iparból: Záhornaczky János, Meisner testvérek és Walesz L. Mézesbábos iparból: Kovácsik L. Sztítás iparból: Ilirios S. Szappanos iparból: Svartz H. Szabó iparból: Gescheit Armin, Gutmann István és Makky Sándor Selyemfestő iparból: Czettel Armin. Kárpitos iparból: Opitz Károly. A b. gyarmati iparos ifjúsági egyesület tagjai közül 20-an jelentkeztek a kiállításra.

Tárgyalatott ezen bizottság által a kiállítandó tárgyak minősége is, és hosszas megvitatás után megállapodás történt olyformán, hogy részint az idő rövidsége, részint pedig az előlegezés megrendelt munkák készítése miatt nem képviselheteti magát a balassa gyarmati ipar úgy, mint az töle kitelnék, tehát csak a folyó, illetve megrendelés alatt lévő munkákkal fognak a kiállításon részt vehetni.

A b.-gyarmati, ugyazintén a magyar ipar érdekében nem mulasztatjuk el, hogy a fentebbiekre némi észrevételt ne tegyünk; mert dacára, hogy a jelentkezők a hatvanat meghaladják, még igek sok iparost ismerünk, kiknek neveit nem látjuk itt, pedig azoknak több alkalmuk és módjuk volna, műhelyeikben készülő munkájukat a nagy közönségnek bemutatni, mint p. o. a fentebbiek közül egy párt ismerünk, akik a megélhetés nehézségeivel küzdenek, de a saját és a helyi ipar érdekében a legjobb akarattól áthatva, nem akarnak elmaradni.

Ezzel csak annyit látunk szükségesnek megjegyezni, hogy nemcsak 2 bádogos van B. Gyarmaton, sem pedig 1 lakatos és 1 kárpitos, de még asztalos és kovács is kerülne ki egy kettő. Hát még a timár, esztergályos, katlanos, kalapos? ebből legalább 1 vagy 2—2 iparos szinte van. Restelljük a dolgot vagy inkább restelljük az illetők, hogy a könyvkötő és szíjgyártó ipart még feljegyezve sem látjuk! Végül pedig mi van a hajdan oly szép munkát termelő magyar szabó és szűcsiparral? Valamint azt sem hihetjük, hogy B-Gyarmaton csak 1, szóval egy csizmadia önálló iparos létezik; hiszen úgy tudjuk, hogy itt tekintélyes számú tagokból álló csizmadia ipartársulat is van!

Tisztelt iparosok! Mi tudjuk méltányolni az öök helyzetét, mert tudjuk azt, hogy ily kiállítás nincs fáradság és áldozat nélkül; tudjuk azt is, mily áldozattal volt összekötve a Debreczenben megtartott kiállítási képviseltetés; tudjuk azt is, hogy rövid idő múlva hozzá foghatnak a Budapesti megtartandó országos kiállításához, és épen ezért nem is helyeselnék a losoncziai ezen ügybeni túlbuzgóságukat; mert mi úgy tudjuk, hogy maga a kormány is elhatározta, miszerint az országos kiállítás előtt — az erő szétforgácsolása miatt — semmiféle kiállításokat támogatni nem fog. De ha Losoncz mégis kiorítottatja az engedélyt s mintán a kiállítást megyeinek keresztelték, így az a b.-gyarmati iparosokat is érdekli, s azért kikerülni nem lehet, mert ellenesetben azt következtetnék, hogy nincsenek iparosaink, vagy legalább is, hogy képzett iparosaink nincsenek, miszerint munkájukkal sikra szállni mernének.

Manapság pedig, — dacára ennek a szabadoncszellemlő handlélvilágnak, — midőn „korunk egyik tulajdona, hogy a munkát becsüli, és minél jobb a munka, annál nagyobb megbecsülést érdemel”, tehát minden módot és lehetőséget fel kell használni, hogy munka- és versenyképességük bebizonyítva legyen.

Mindenneknél fogva azon reménynek adunk kifejezést, hogy a még fel nem jegyzett iparosok csoportosulva, az idő rövidségét figyelembe véve a tölték telhetőleg felhasználva, egyetlen egy sem fog elmaradni a kiállításon.

H i r e k.

Személyi hírek. Scitovszky János képviselő úr, a megyei gazdasági egyesület első alelnöke jul. 28-án B-Gyarmaton volt, honnan Ludányba rándult, hogy a gr. Pejacsevich Arthur által a gazdasági egyesület javára felajánlott faiskola-területet megvizsgálja. Gr. Pejacsevich Arthur jelenleg Erdélyben van. Pajor István árvasszéki elnök úr f. hó 2-án kezdte meg szabadságidejét, melyet Mehadiában fog tölteni. Harmos Gábor főjegyző és Steller Antal tisztifőgyűzés, valamint Ba-

las József ügyvéd és L. Imády Károly esperes urak e héten érkeztek vissza a földökből.

Hymen. Kossaczky Oszkár a tiszovnikai körnek jeles jegyzője, eljegyezte Molitoris Adél kisasszonyt, Molitoris János tiszovnikai ev. lelkész kislány műveltségű bájos leányát.

Az ev. esperesség ez évi közgyűlése Beniczky Gyula felügyelő és Svebla János esperes ikerelnököklete alatt Losonczon aug. 1-én tartatott meg. A gyűlésen ügyelmet keltettek a tanügyi jelentések és a tanügyi érdekekben tett intézkedések, mint főmozgások emelkednek ki. Öröndetesen constataljuk, hogy a hitfelekezeti tankötelesek közül csak 3 százalék nem részesült a mult tanévben oktatásban. Ezen csekélyebb baj is onnan származik, mert az ismétlők a világi hatóság által nem kellő erélyvel szorítottak az iskolába járásra. Hogy kívánatos e az esperességi tanító-egyletnek (a megyei tanítói-egylet mellett) létesítése? Eziránt a decanalis körök meg fognak hallgattatni — Az agárdi papi conferentia hazafias indítánya a magyar nyelven oktatás ügyében aként nyert bölcs megoldást, hogy minden tótanyelvű ev. iskolában legkevesebb 4 tantárgyat kell magyarul oktatni. Ezen tantárgyakat a tanügyi bizottságok határozzák meg egyes egyházak azonban korlátlanul intézkedhetnek arra nézve, hogy minden tantárgy magyar nyelven taníttassék. A papi és tanítói özevgy árvainézet gyarapodása is öröndetes benyomást tett. A bányi ismeret ügyben, a confereptionális javaslat elfogadtatott. A sámsonházi úgy lemondás folytán nyert megoldást, s a vádlott lelkész ellen a fegyelmi eljárás megszüntetett és a lelkészválasztás elrendeltetett. Megtűköztet okozott, hogy Zelenka Gyula esperességi ügyész felszólalt a vádlott lelkész mellett. (El is neveztek őt Szeiffertnek, amint ennek szerepét megirigyelte). Az alsó nógrádi esperesség ügyésze: Bende Gyula úr választatott meg. Ezután a tisztikar lemondott, de lemondott Beniczky úr is, noha az ő mandátuma 6 évre szól. Azonban az ott kifejezett óhaj valószínűvé teszi, hogy Beniczky úr az új megválasztást elfogadja. Szavazatazódó küldöttségi elnökök: Dessewffy Ottó úr választatott meg; a szavazatok szept. 15-éig beadandók. Az esperességi gyűlést a felügyelő által adott fényes közönség követte a sörházban, hol a felkészültekből a lelépő tisztikarnak bőven kijutott, s mint az esperesség kitűnő tagjait, bár távol voltak: Dessewffy Ottó és Veres Pál urakat is felkészültöük.

A helyb. dalegyelet zászlaját szorgalmasan készílik vállalkozó hölgyeink: Benzenlechner Leontin és Dömök Erzsébet kisasszonyok s tanárnők. A zászló szélei már bovarannak himezve arannyal; most a lantot himezik. A zászló aug. hó 20-áig teljesen kész lesz. A zászlóavatási költségekre szépen folynak az adakozások. Hölgyeink, főleg Pötkel Marika k. a ördönyösen gyűjtenek. Legközelebb Zemlinzky Részó s. tarjáni banyaigazgató úr kerestelet meg a dalegyelet által a végett, hogy a társulat jóhírű zenekarát szept. hó 8 és 9 kére, t. i. a zászlóavatási ünnepély napjaira engedje át. A losonczai társaság julius hó 28-án meleg hangon írt levelet küldött, melyben a részvétel és közreműködést megígéri, s tudatja, hogy a szept. 9-ki diszhangversenyen az Estvén „megfogyott gyermekére” írt kitűnő művelt fogja előadni. Az ünnepi ódát, melyet Pajor úr írt, Brankovics György, a „Budapest” szerkesztője fogja szavalni. Brankovics úr kitűnő szavaló, s már egy ízben (Sipos hangversenyén) nagy bravúrral szavalt a megyeház nagytermében. Ezenkívül Brankovics úr egy humoreszket is fog felolvasni. Általában mindenhonnan nagyok az előkészületek a dalárok ünnepére. Most vette a rendezői bizottság Gr. Degenfeld Lajosné zászlóánya levelét, melyben tudatja, hogy enged a rendező bizottság kérelmének és fel fog lépni a diszhangversenyen egy szongora műdarabbal.

A prot. esperességi tanügyi bizottság Wladár Viktor alesperes elnököklete alatt, julius hó 23-án B-Gyarmaton ülést tartott, melyen határozatilag kimondatott, hogy az alsó nógrádi esperesség minden prot. felekezeti iskolájában a tan és előadási nyelv magyar lesz. Az ülésen Kövy Tivadar úr is jelen volt.

Filloxera vastatrix Azon ércesítést vettük, hogy a N.-Orszai szőlőket szintén ellepte a filloxera. A miniszterium a zárlatot elrendelte. Baintner Otto gazdasági előadó úr a baj alapos kitudása iránt rögtön intézkedett.

Dr. Gerő Mór (Grünbaum Jakab helybeli orvos fia) orvosi tanulmányait sikeresen befejezván, B-Gyarmaton telepedett le.

A Szilávia prágai biztosító bank újból feltűtötté adáz fejét Nógrádmegyében, és pedig most már nem mint kérés és kecsgetető, de mint követelő fél. Valami dr. Fischer Mór budapesti jog(?) képviselő, augusztus 2-án nem kevesebb mint tízezer szomszagos váltókeresetot adott be a b.-gyarmati kir. törvényeséknél a fentcsimzett pánszláv biztosító intézet budapesti vezér-

Ugyanokad névben, sámsónbási, sóshartyáni és p. terosi szerencsétlen parasztek ellen, akik elég balgák voltak nevüket afféle 2 frt 61 kr és 3 frt 26 kros „sajtát váltók”-ra írni jó biztosítás reményében; most tehát ugyancsak összeszedjék a sütnivalójukat, ha azt nem akarják, hogy a 2 frt 61 kr kelyett a szeszeres per és végrehajtási költséget fizessenek. Így jár az, aki hallgat az idegen Syrén hangokra.

Rétság község kath. vallású lakosai, tót származásuknak egyik feltűnő jellegét eltörölendő, július hó 22-én gyűlést tartottak, melyen egyhangulag elhatározták, hogy kizárólag magyar nyelven tartandó isteni tisztelet érdekében, a váczi püspökhöz felírni. Eddig ugyanis Rétságon minden második ünnepnapon tót nyelvű isteni tisztelet volt. A gyűlés összehívása a vezetés körüli érdem Balás Ferencz járási főszolgabírótól illeti, ki a hazafiasságot áldozatot nem is készségét bizonyítja azzal, hogy a gyűlésen jelen voltak pinczében magyarosan meg is vendégelte.

Színház. Színházaink a múlt hét folytán is igen jó darabokat adtak, melyeknek fénypontját a csütörtöki előadás, „Romeo és Julia” képezte, miután a „Cécile thea” a „Cox és Box” meglehetősen ügyetlenséggel kerültek felszínre, s „Az árral” — eluszt az előadás is. A múlt vasárnap előadott „Huszárcsiny”-ben T. Wanzély Irma és N. Toldy Ferencz, mint a főszerepek személyesítői, kitűntek alakításaikkal és sok tapsebb részvételük; Wanzély Irma oly ügyesen lejté a huszár-toborzót, hogy ismételnie is kellett. — A „Romeo és Julia”-ban a jutalmazott Toldy és Bussay Klarissé megfélelték a várakozásnak, s a nehéz cimszerepeket egészen kifogástalanul és a közönség többszöri tapsai közt játszották el, ami pedig nem könnyű feladat volt, ha figyelembe vesszük, hogy a segéd szerepek gyöngye keszkekben voltak. A közönség főleg Toldy iránti tekintetből, igen szép számmal jelent meg. A társulat a hétre is jó darabokat tűzött ki, azt hisszük, hogy azon néhány előadás, mit a társulat becsúszásul óhajtott adni, látogatott lesz.

Töredékné Wanzély Irma, színtársulatunk jeles népszínműnevelőjének ma lesz jutalomjátéka. A „Szomszéd uram kakasa” kitűnő népszínműben Daru Pannát fogja személyesíteni. A darabban a jutalmazandó iránti szíveségből Nagy Zoltán ur is föl lép mint műkedvelő, valamint Mátyás József, a társulat újonnan szerződött tagja, ez estén mutatja be magát először. — Hiszszük, hogy városunk s a közel

vidék műpártoló közönsége tömegesen vesz részt az előadáson.

Athelyezés. Ambrózy Gyula pénzügyőri biztos, ki városunkban általánosan tisztelt és szeretett egyéniség volt, ugyanily minőségben Losoncra helyeztetett át. Ide Hedri, roznyói pénzügyőri biztos nevezetett ki. Kubinyi, a losonci biztos Zarnóczára helyeztetik át.

Gyászhir. Krausz Mihály, a b. gyarmati izr. hitközség másodrabijja augusztus hó 2-án 80 éves korában elhalálozott, temetése 3-án nagy részvéttel ment végbe. Hosszu életét az egyháznak szentelte, s 43 évig állott az egyház szolgálatában, melyet mindenkor hűven és lelkiismeretesen teljesített. Az egyház hívei derék és becsületes embert veszítettek benne. Béke hamvaira.

Nyilvános köszönet. Folyó hó 19-én esti 9 órakor vézkiáltások verték fel kis falunk csendjét, s ugyanazon perczben a falu nyugati oldaláról hatalmas tűzoszlopok emelkedtek a légbe, s festették vörösrőre az eget. A falu népe épen akkor tért haza el-tikkadtan, hogy nem látott mindjárt az első perczekben kellő erélyvel a tűz lokalizálásához, s valljuk be az igazat, kik oltási szándékkal siettek is a helyszínre, az ijedtség azoknak is bénítólag hatott tagjaikra, s megfosztotta lélekjelenlétüktől; s ebből következőleg a fejtelenség, a zűrzavar csak növelte az elemek tomboló erejét; talán az egész falu a lángok martalékává lesz, ha ideje korin meg nem érkezik P. Bozítár nem ugyan nagy, de oltási eszközökkel jól felszerelt csapat, különösen annak ügybuzgó s emberbaráti szeretettel megáldott vezetője Mórász Ágoston tisztartó úr, ki a helyszínen teremve, gyors és erélyes fellépése, higgadt s celszerű intézkedései megszüntették a bábeli zűrzavart; buzdítása, s a szükséghez képest korholása, bátorítólag hatott a falu közönségére s az időközben megérkezett szomszéd falubeliek sávoiyi, nyitrai, kovácsi s fülek keletcsényiek segélyével csakhamar elejét lehetett venni a tűz tova terjedésének, s ennek köszönhető, hogy a kár aránylag nem sok, mindössze gazdasági épületek, istállók, 1 lakóház, 1 ökr, 3 tinó esett a tűz martalékává. Kedves kötelességet vállunk azért teljesíteni, midőn Mórász Ágoston tisztartó úrnak emberbaráti szeretete, erélyes és önfeláldozó munkásságáért, melylyel e vézst fejünk fölött elhárította, a község lakossága nevében ezennel hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Kelt Persén 1883. július 22-én. — Keczer Ödön körjegyző. Ifj. Patay Ambrus bíró.

A jó gazdák összehasonlítás tettek, s azt találák, hogy az idei termés az 1873 és 1863 diji éveknek megfelelő, tehát rossz.

Hibajavítás. Múlt szám első közlésében a 7. és 8. oldal első oszlopsorban feldőlő a 7-ik sorban 60 kiállító mondattik. Ezen szám 80-ra igazítandó, mert 80 volt a kiállítók száma.

Halálozás B. Gyarmaton Mikulás Dánielné aug. 1-én temetett el.

Niregiháshá. Egy berlini lap utasítja olvasóit, hogy azon híres város nevét, a hol Scharf és társai ültek a vádlottak padján, így kell kiejteni: „Nyiregy háza wird Niregiháshá ausgesprochen, beide „a” lang.”

A hangulat a nyiregyházi tárgyalások alatt B. Gyarmaton, hol a város egynegyed része izraelita hitű, általában nyugodt és békés volt, dacára annak, hogy a nézetek ellentétben állottak. Voltak, kik a vérvádat alaposnak hitték egész Funták beszédjéig, ezután igen csakélyre apadt ezek száma. A dadai bullá azonban a többség akármennyire indokolta ezt Eötvös Károly, nem acceptálja Solymossi Eszternek. A végtárgyalás, a vád és védbeszédek az ittebi vélemények többségében azt érlelték meg, hogy Solymossi Eszter egyse-rűen elveszett. Az izraeliták napokint tömegesen lep-ték meg a postát az újságokért, most azonban már beállott a normalis állapot és minden napirendre tért. A b. gyarmati izraeliták általában mivel emberek és méltó polgárai a hazának, s így nem csoda, hogy a békés jó hangulat és egyetértés keresztény és izraelita között nálunk teljesen meg lett óva. Ezentúl is az egyen közös jelszavunk: „a” haza minden előtt!”

Egy 16 évet még be nem töltött 4—6 gyna osztályt végzett ifju, gyakornokul felvétetik kedvező feltételek mellett a „Magyar Koronához” címzett gyógyszertárban B. Gyarmaton.

Özv. Lang Hummer Francziska asszony, volt nőnevelő-intézet tulajdonosnő, a jövő iskolai tanév-re elfogad leányövéndékeket teljes ellátásra, s vállalkozik arra is, hogy a leányövéndékeket kézimunkára tanítani fogja. Ajánljuk a szülők figyelmébe.

Feladás szerkesztő:

Horváth Danó.

Haszonbérleti hirdetés.

Losonc r. t. város községi tulajdonát képező, a losonci határban a b. gyarmati országút mellett fekvő „papbaraszt” nevű korcsma épületekkel és 60 magy. hold szántófölddel együtt 1884. évi április hó 24. től számítandó 6 évre, 1883. évi augusztus 14-én d. u. 3 órakor a város közházánál tartandó szóbeli nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni; kikialtási ár évi 880 frt, bántapénz 40 frt, a többi feltételek a városi jegyzői irodában naponként megtekinthetők.

Kelt Losonczon, 1883. évi július 24-én.

Pokorny Gusztáv,
polgármester.

2-2

Kiadó lakás!

Alólírtnál B. Gyarmaton szűgyi-utca 598 sz. alatt f. évi október 1-től 3 vagy 4 szobából álló lakás a hozzátartozókkal, úgyazintén 2 hónapos szoba bérbe-adandó. — Utóbbiból egy szoba már jelenleg is kiadandó.

Karlik János.

3-1

Árverési hirdetmény.

Schlesinger Károly ludányi lakos csödtömegéhez tartozó bolti árucikkek, a csödtömeg választmányának mai napon kelt határozata folytán, eladatni rendeltett. Ennek eszközölése végett határidőül f. 1883. évi augusztus hó 9-ik napjának d. e. 9 órája Szécsényben a városbázánál tűzelve ki, arra a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Kelt B. Gyarmaton, 1883. évi augusztus 2-án.

Milovan János,
tömeggondnok.

GUTJAHR és MÜLLER BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

a Margithid közelében, ajánlják szolid szerkezetű s javított gyártmányukat mint:

Trieurök gazdaság számára:

Járgány-Csöplőgépek
Szelelő rosták
Kukorica moraszók
Szecskavágók.
Borsajtók.

Különlegességek mal-mok számára:

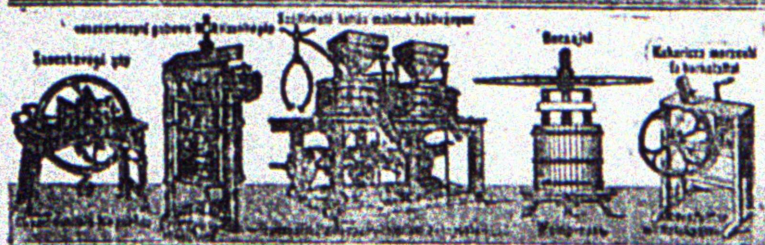
Duplamalmok.
Malom trieurhenger.
Gabona osztályozó-hengerek.
Koptatógépek.
Dara választógépek.
Tararók.
Detacheurók.

Malom alkatrészek:

Transmissiók.
Szikkeretek.

Rostalemezek:

Csöplőgéprosták
Lisztthenger sziták.
Koptató-lemezek.
Ráspoly-lemezek stb.

Gyári raktár és eladási hely B. Gyarmaton

ANINGER TESTVÉREK vaskereskedésében.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

25-7

7-10

Számos vadász termékeket egy aratall r. t. határában
bizonyult a legelő szorok és gyomor bántalmait.
Kiváló minőségű és tiszta Krondorfi
Főraktár B. Gyarmaton Omata és Becher utjánál.

Trieszt 1882
arany érem.

Bérleti hirdetmény.

B. Gyarmat m. város székháza alatt fekvő 3. számú bolt a hozzáköthött szobával f. évi augusztus hó 14-én d. u. 2 órakor alólírt hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverezés útján 3 esetleg 6 évi időtartamra bérbe adatni fog.

Kelt B. Gyarmat, 1883. július 26.

Buriusz Mihály,

v. bíró.

3-3